

NÆRINGS- OG FISKERIDEPARTEMENTET

Postboks 8090 Dep
0032 OSLO

Hørings svar - NOU 2019:21 Fremtidens fiskerikontroll

Vi viser til høringsbrev av 3. desember 2019 om Fremtidens fiskerikontroll.

Tolletaten er av den oppfatning at rapporten gir et godt bilde av utfordringene innenfor næringen, og støtter forslagene som skissert.

Tolletaten har gitt innspill underveis i arbeidet og har fremhevet at et av de viktigste tiltakene for Tolletatens arbeid er mulig sporing gjennom alle ledd i verdikjeden. Det vil si registrering av kjøp/salg/produksjon i alle ledd, og at det gis tilgang til disse dataene for relevante etater for analyse- og kontrollformål.

Med full sporbarhet og innrapportering fra alle aktører vil en større del av eksportkontrollen kunne gjøres i ettetid ved hjelp av avstemminger. Dette vil kunne erstatte fysisk kontroll.

Det er også viktig for etterlevelsen på eksporttidspunktet at det etableres et korrekt regnskap av ressursuttak så nært uttaket som mulig. Dette bidrar til å fjerne et mulighetsrom for feilrapportering videre i verdikjeden.

Hovedforslaget i utredningen, «*Utvalget tilrår at det etableres et offentlig-privat samarbeid med mål om å utvikle et automatisert dokumentasjonssystem for norsk fiskerinæring, basert på en felles infrastruktur for utveksling av relevante data.*» er sannsynligvis helt nødvendig også for at næringen skal kunne dokumentere etterlevelse og sikre sin markedsadgang i fremtiden.

En del midlertidige tiltak er viktig for å sikre en korrekt registrering av ressursuttaket så lenge dette fortsatt skal skje i forbindelse med landing, som utgangspunkt for verifiserbar dokumentasjon senere i verdikjeden:

- *Krav om elektronisk rapportering av fangst-, aktivitets- og posisjonsdata for alle norske fiske og fangstfartøy ved eksisterende rapporteringsløsninger benyttes.*
- *Krav om gjennomgående automatiske veie- og målesystemer ved landing.*

- *Krav om at dagens journal rapporteres fortløpende til kontrollmyndighetene.*

Krav og registrering og rapportering av mannskapslister er også av viktighet for Tolletaten, da mannskapets nasjonalitet er et delkrav for å oppnå opprinnelsesstatus på fisken i henhold til den handelsavtale som gjelder.

Spesielle utfordringer som for eksempel turister som fisker uregistrert og smugler fisk ut av landet løses ikke nødvendigvis gjennom utvalgets forslag, men hovedprinsippet om at uttaket bør registreres snarest mulig bør følges, dette vil kunne utgjøre dokumentasjonen for at man har fisket registrert. Vi kommer ikke nærmere inn på denne problemstillingen her, men viser til vårt svar på NFD høring 19/7110-2.

Tilbakemeldinger på enkelte kapitler:

Kapittel 6.5 Frakt og eksport

Utvalget påpeker av varenumrene i tolltariffen er for generelle, og at de ikke samsvarer med alle produktkodene som oppgis på seddel. Det er en utfordring for etterkontrollen i Tolletaten at noen arter ikke har en detaljert nok varenummeroppdeling i tolltariffen sammenliknet med fiskeproduktene som eksporteres. Dette gir utfordringer blant annet når vi skal avstemme produksjon/salg med deklart eksport. Det bør føres en tett dialog med Fiskeridirektoratet for å finne en hensiktsmessig oppdeling av varenummer i tolltariffens kapittel 3.

Utvalget påpeker videre at Catch Certificate ikke har noe system for å trekke de kvantum som oppgis for eksport på fangstsertifikatene, fra kvantum som er oppgitt på sluttsedlene. Dette gjør at det er mulig å gjenbruke sluttsedlene for større kvantum enn det er dekning for, og på denne måten eksportere uregistrert fisk. Dette er en kjent problemstilling for etterkontrollen, og har vi har/har hatt etterkontroll saker der vi mistenker at samme sluttsedler har blitt benyttet på flere fangstsertifikat. Det bør derfor etableres et system for avskrivning av mengden fisk på sluttsedler som benyttes på fangstsertifikat.

Kapittel 7.5 Tverretatlig samarbeidsfora

Toll-skatt-fisk-samarbeidet og Nasjonal analysegruppe (NAG) er viktige bidrag i bekjempelse av kriminalitet i fiskerinæringen. Som utvalget er inne på, er ressursprioritering en nøkkel til suksess i tverretatlig samarbeid. For at tverretatlig samarbeid skal fungere optimalt, kreves det kunnskap om de andre etatene og fagområdet det skal samarbeides om. Kontinuitet blant nøkkelpersonell i samarbeidet er viktig, samt avsetning av tilstrekkelig tid/ressurs i arbeidet, både i etterretnings-, analyse- og kontrollfasen.

Kapittel 7.7 Særlige utfordringer i dagens ressurskontroll

Utvalget skriver at næringens organisasjoner mener at kompetansen hos kontrollmyndighetene er for lav. Dette er en generell uttalelse og det framgår ikke hvilke etater og på hvilket område kompetansen er for lav. Når det er sagt, er det selvfølgelig viktig at Tolletatens tjenestemenn har god nok kompetanse til å gjennomføre målrettede og effektive kontroller av

fiskerinæringen. Tolletaten bør være en aktiv bidragsyter og deltaker i tverretatlige studier innen bekjempelse av bl.a. fiskerikriminalitet, miljøkriminalitet og økonomisk kriminalitet.

Utvalget påpeker at dagens ressurskontroll mangler et sterkt, samlet analysemiljø som er tett koblet til det operative kontrollarbeidet. Dette kan løses ved å etablere tverretatlige «fiskerisenter» etter modell av dagens a-krimsentre. Det operative analysearbeidet som dagens Nasjonale analysegruppe (NAG) utfører, kan eksempelvis utføres av et fremtidig, tverretatlig fiskerikrimisenter der analyseressursene og de operative kontrollressursene er tett koblet sammen.

Kapittel 10 Automatisert dokumentasjonssystem

Tolletaten støtter utviklingen av et automatisert dokumentasjonssystem for fiskerinæringen. For å kunne kontrollere om oppgitte eksportdata er korrekte, er Tolletaten bl.a. avhengig av verifiserbare landingsdata. Korrekt registrering av fangstdata og etterfølgende sporbarhet gjennom verdikjeden er derfor viktig. Et automatisert dokumentasjonssystem vil kunne gi verifiserbare data og bedre transparens gjennom verdikjeden. Dette vil bidra til en effektivisering av Tolletatens etterkontroll av fiskerinæringen.

Kapittel 11 Sporbarhet

Utvalgets vurdering (punkt 11.4) er gjenkjennelig fra Tolletatens etterkontroller av fiskeeksportører der vi har prøvd å spore eksportert fisk tilbake til produksjon og landing. Det er i mange tilfeller vanskelig, og tilnærmet umulig å få oversikt over vareflyten gjennom verdikjeden. Det er også vanskelig å avdekke og dokumentere svart omsetning/eksport av fisk. Vi støtter utvalgets anbefaling om at det defineres krav til sporbarhet (punkt 11.5).

Kapittel 14 Tiltak bør bedre dokumentasjon og kontroll

Vi er positive til utvalgets vurdering av (punkt 14.6.3) om å innføre krav til elektroniske fraktbrev, både ved innenlands transport av fiskevarer og ved eksport. Ved krav om elektroniske fraktbrev ved eksport, kan Tolletaten få tilgang til fraktbrevets innhold før transporten når grensen. På den måten kan vi få et elektronisk kontrollpunkt mot tolldeklarasjonen for å kontrollere at alle varene som transporteres (er registret på fraktbrevet) til utførsel er tolldeklart for utførsel.

Kapittel 16 Andre regelverk

Utvalget omtaler regulering av turistfiske (punkt 16.4). Vi er enige i utvalgets vurdering om at økte reguleringer krever oppfølging og kontroll for å opprettholde regelverkets legitimitet. Forventninger og krav om økt kontroll av turistfiske ved utreise vil utfordre Tolletatens kapasitet på grensen. Vi viser for øvrig til egen høring om regulering av turistfiske.

Kapittel 17 Kompetanse

Dersom kontrollmyndighetene skal kunne løse framtidens kontrollutfordringer på en god og effektiv måte kreves det er kompetanseløft. Tolletaten har i dag ikke kompetanse til sikring og tilrettelegning av data som innhentes under kontroller («Speiling»). Vi er avhengig av bistand fra andre etater på dette området. Vi anser det som positivt om Skatteetaten rigges som et robust og bærekraftig alternativ med denne kompetansen, slik at de kan bistå andre etater ved behov (punkt 17.2). Som utvalget er inne på finnes det noen etter- og videreutdanningstilbud som er relevant for kontroll av fiskerinæringen. Fullverdige kontroller av fiskerinæringen er både ressurs- og kompetansekrevene. For å avdekke de mest alvorlige forholdene er vi avhengige av tverretatlig samarbeid. Vi er derfor positive til utvalgets vurdering om å opprette et tverretatlig og tverrfaglig samarbeid om opplæring for kontroll (punkt 17.4). Vi støtter utvalgets tilrådning for å heve kompetansen i kontrolletatene (punkt 17.5).

Kapittel 20 Organisering av ressurskontrollen

Økt tverretatlig samarbeid mellom kontrolletatene, og mellom kontrolletatene og politiet- og påtalemyndigheten, er et steg i riktig retning for å kunne utnytte de samlede ressursene på en bedre og mer effektiv måte (punkt 20.6). Samarbeidet må omfatte både analyse og kontroll av hel verdikjeden. Etablering av egne tverretatlige sentre som jobber mot kriminalitet i fiskerinæringen vil være et positivt tiltak. Vi støtter utvalgets tilrådning om etablering av tverretatlig fiskerikrimsentre (punkt 20.8). For å at slike sentre skal fungere optimalt må utfordringen rundt deling av data og informasjon mellom etatene løses. Vi støtter derfor utvalgets tilrådning om at det gis et hjemmelsgrunnlag for utveksling av data, slik at taushetsplikt ikke står i veien for å utveksle data som den enkelte etat trenger for å løse oppgavene etter aktuelle sektorlovgivning.

Med hilsen

Aud Børset Dellrud
underdirektør

Anne Merethe Moe Dahlen
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.